

តើស្ត្រីអាចការពារជម្ងឺមហារីកមាត់ស្បូនបានទេ ?

មហារីកមាត់ស្បូនជាជំងឺដ៏កាចសាហាវបំផុត ដែលបានសម្លាប់ស្ត្រីនៅគ្រប់ទីកន្លែងនៃពិភពលោក និងស្ត្រីកម្ពុជាផងដែរ ប៉ុន្តែវាជាជំងឺដែលអាចការពារនិងព្យាបាលបាន ប្រសិនបើយើងស្រាវជ្រាវរកឃើញវាទាន់ពេលវេលា។

ហេតុអ្វីបានជាយើងត្រូវស្រាវជ្រាវរកមហារីកមាត់ស្បូន ?

ការស្រាវជ្រាវរកមហារីកមាត់ស្បូន អាចទប់ស្កាត់ការវិវត្តន៍ទៅរកសភាពធ្ងន់ធ្ងរ និងអាចព្យាបាលទាន់ពេលវេលា។ ព្រោះថា ការវិវត្តន៍ពីដំណាក់កាលដំបូងទៅដំណាក់កាលចុងក្រោយមានរយៈពេលយូរឆ្នាំ។ ដំណាក់កាលដំបូងនៃជម្ងឺមហារីកមាត់ស្បូន គឺគ្មានរោគសញ្ញាទេ។ ហេតុដូច្នេះ សូមកុំរង់ចាំទាល់តែមានរោគសញ្ញា ទើបស្វែងរកការព្យាបាល នោះគឺជាការយឺតពេល។

- គ្រប់ស្ត្រីទាំងអស់អាចប្រឈមមុខនឹងការកើតមហារីកមាត់ស្បូន ក្នុងមួយជីវិតពួកគេ។
- មហារីកមាត់ស្បូនជាប់ចំណាត់ថ្នាក់លេខ២ក្នុងពិភពលោក តែជាប់ចំណាត់ថ្នាក់លេខ១នៅប្រទេសកម្ពុជា។
- នៅទ្វីបអាស៊ីយើង មហារីកមាត់ស្បូនត្រូវបានរកឃើញប្រមាណ ២៧០ ០០០ ករណី។ យ៉ាងហោចណាស់មាន១៤០ ០០០នាក់ត្រូវបានស្លាប់ដោយសារជំងឺនេះ។

នៅក្នុងអាស៊ី មានស្ត្រីម្នាក់ស្លាប់ដោយសារមហារីកមាត់ស្បូន រៀងរាល់៤នាទី។

កត្តាប្រឈមមុខនៃការកើតជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន៖

- ស្ត្រីបានឆ្លងជំងឺសិរមាត់ human papilloma virus (HPV)
- ស្ត្រីឆាប់រួមភេទក្មេងពេក (មុនអាយុ២០ឆ្នាំ)
- ស្ត្រីមានដៃគូច្រើន ឬ ដៃគូរបស់គាត់មានដៃគូច្រើន
- ស្ត្រីជក់បារី
- ស្ត្រីមិនបានពិនិត្យស្រាវជ្រាវរកមហារីកមាត់ស្បូនទៀងទាត់
- ស្ត្រីមានប្រព័ន្ធការពារចុះខ្សោយ(អ្នកប្រើថ្នាំ corticosteroid រយៈពេលយូរ, អ្នកឆ្លងជំងឺអេដ HIV)
- ស្ត្រីលើសទម្ងន់ខ្លាំង
- ស្ត្រីមានសាច់ញាតិជិត(បងស្រីឬ ម្តាយ)កើតមហារីកមាត់ស្បូន

វិធីការពារនិងការស្រាវជ្រាវទាន់ពេលវេលា៖

- ចៀសវាងការរួមភេទគ្មានសុវត្ថិភាព
- ចាក់វ៉ាក់សាំងការពារ HPV
- សូមពិនិត្យស្រាវជ្រាវរកមហារីកមាត់ស្បូនអោយបានទៀងទាត់ រៀងរាល់១-២ឆ្នាំ

វិធីសាស្ត្រក្នុងការស្រាវជ្រាវរកមហារីកមាត់ស្បូនមាន:

1. ការដាក់ទឹកថ្នាំលើមាត់ស្បូនរយៈពេល១នាទី ដើម្បីរកនូវបំបែបរូបរបស់មាត់ស្បូន។
2. ការត្រួតពិនិត្យអិលមាត់ស្បូនទៅពិនិត្យនៅមន្ទីរពិសោធន៍
3. ការធ្វើតេស្តរកការឆ្លងរោគ HPV

ប្រការរៀបចំសវនាមុនពេលត្រូវរកមាត់ស្បូនទៅពិនិត្យ:

- ហាមលូកលាងក្នុងទ្វារមាស២ថ្ងៃមុនមកពិនិត្យ
- ហាមរួមភេទ២ថ្ងៃមុនមកពិនិត្យ
- ហាមស៊ីលថ្នាំ ឬ សារជាតិផ្សេងៗក្នុងទ្វារមាស
- មិនមានឈាមរដូវក្នុងទ្វារមាស

រោគសញ្ញាខ្លះៗនៃមហារីកមាត់ស្បូន:

- ការកើនឡើងឬធ្លាក់សមិទ្ធផលតាមទ្វារមាស
- ធ្លាក់ឈាមមិនធម្មតាចន្លោះរដូវ
- ធ្លាក់ឈាមរដូវ វែងនិងច្រើនជាងធម្មតា
- ធ្លាក់ឈាមឬឈឺ ក្នុងពេលឬក្រោយពេលរួមភេទ
- ធ្លាក់ឈាមក្រោយពេលអស់រដូវ។

វ៉ាក់សាំងការពារមហារីកមាត់ស្បូន:

- ✓ អាចចាប់ផ្តើមចាក់វ៉ាក់សាំងពីអាយុ១០-១២ឆ្នាំទៅ ២៦ឆ្នាំ(ចំពោះអ្នកមិនទាន់រួមភេទ)
- ✓ អាចចាក់វ៉ាក់សាំងបានក្រោយពីបានពិនិត្យស្រាវជ្រាវរកមហារីកមាត់ស្បូន(អ្នកធ្លាប់រួមភេទ)

ឯកសារយោង:

- <http://preventcancer.org/prevention/preventable-cancers/cervical-cancer>
- <http://www-dep.iarc.fr/> Last accessed 24th August 2006
- WHO/ICO Information center on HPV and Cervical Cancer
- Stanley M. Vaccine 2006; 24S1: 16-22
- IARC, Globocan 2002